

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yhdyskuntapalvelun kokeilemisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan yhdyskuntapalvelukokeilun laajentamista koko maan kattavaksi, jollaisena kokeilu jatkuisi vuoden 1996 loppuun. Yhdyskuntapalvelua on kokeiltu osassa maata vuoden 1991 alusta. Palveluun tuomittu voisi laajentamisen jälkeen myös suorittaa

enintään viisi tuntia rangaistuksestaan osallistumalla toimintaan, jonka tarkoituksena on vähentää hänen päihdeongelmiaan.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 huhtikuun alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Yhdyskuntapalvelua alettiin kokeilla vuonna 1991 rajatulla alueella. Kokeilualueilla asuvien ihmisten osuus koko väestöstä on tällä hetkellä suunnilleen kolmannes. Kokemukset kokeilusta ovat olleet myönteisiä. Vuoden 1993 syyskuun loppuun mennessä yhdyskuntapalvelua oli alkanut suorittaa yhteensä 630 henkilöä. Palvelupaikkojen löytämisessä tuomituille ei ole ollut ongelmia. Yli 80 % yhdyskuntapalveluun tuomituista on suorittanut palvelunsa loppuun.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan yhdyskuntapalvelukokeilun laajentamista koko maan kattavaksi vuoden 1994 huhtikuun alusta. Kokeilu päättyisi vuoden 1996 lopussa. Tänä aikana tulokset ensimmäiseltä kolmelta kokeiluvuodelta todennäköisesti valmistuvat. Aikaa jäisi myös pysyvän lainsäädännön valmisteleamiseen ja uuden lainsäädännön mahdollisesti vaatimaan koulutukseen.

Yhdyskuntapalvelun laajentamista koko maahan puoltaa saatujen hyvien kokemusten

lisäksi se, että laajennus poistaisi alueelliseen kokeiluun liittyvät yhdenvertaisuusongelmat. Alueellisessa kokeilussa on mahdollista, että samanlaiseen rikokseen syyllistyneet saavat erilaisen rangaistuksen juuri kokeilun alueellisuuden vuoksi.

Esityksen mukaan yhdyskuntapalvelu jatkuisi kokeiluna myös koko maahan laajentamisen jälkeen. Kokeilulakia ei ole syytä säätää pysyväksi ennen kuin kaikki olennainen tutkimustieto kokeilujalta on saatavilla. Kokeilulainsäädäntöön liittyy muun muassa eräitä periaateluonteisia kysymyksiä, jotka eivät ilman lisätietoja ole valmiita ratkaistaviksi. Yksi tällainen on yhdyskuntapalveluun valikoituminen. Valikoitumiseen prosessin eri vaiheissa vaikuttavista seikoista ei vielä tiedetä riittävästi. Myös Ruotsissa yhdyskuntapalvelu laajennettiin valtakunnalliseksi kolmen vuoden kokeilulla vuoden 1993 alusta.

Runsaat kolme neljäsosaa yhdyskuntapalvelutuomioista annetaan rattijuopumukseen syyllistyneille. Toistuvaa päihtyneenä ajamista voidaan sellaisenaan pitää osoituksena siihen syyllistyneen puutteellisesta kyvystä hallita alkoholin käyttöään. Yhdyskuntapalvelun toimeenpanosta vastaavan Kriminaalihooltoyhdistyksen työntekijät ovat kiinnittäneet huomiota tarpeen

seen yhdistää päihdeongelman käsitteleminen ja yhdyskuntapalvelu. Kokemukset ovat nimitään osoittaneet, että monet rattijuopumuksesta tuomitut ovat yhdyskuntapalvelun suorittamisen aikoihin ensi kertaa motivoituneita päihdeongelmansa hoitamiseen. Motivaatiota parantaa halu suoriutua yhdyskuntapalvelusta ja siten välttää vankilaan joutuminen.

Esityksen mukaan hoidon ja palvelun yhteensovittaminen aloitettaisiin varovasti. Enintään viisi tuntia yhdyskuntapalvelusta voitaisiin käyttää päihdeongelman käsittelemiseen Kriminaalihuoltoyhdistyksen hyväksymällä tavalla. Suunniteltu viiden tunnin jakso sisältäisi lähinnä tiedotusta ja koulutusta päihteiden ongelmakäytöstä ja ongelmien hoitomahdollisuuksista. Jakson tavoitteena on ennen kaikkea ensimmäisen kontaktin luominen tuomitun ja päihdehuoltojärjestelmän välille. Tästä syystä päihdehuoltojakson ottaminen sellaisten tuomittujen palvelusuunnitelmaan, jotka ovat jo pitempään käyttäneet päihdehuollon palveluja, ei yleensä olisi mielekästä.

Vaikka tarve päihdehuollon ja yhdyskuntapalvelun lähentämiseen onkin tullut esiin erityisesti rattijuopumuksesta tuomittujen elämäntilannetta arvioitaessa, päihdehuoltojaksoa ei tulisi rajata vain tästä rikoslajista tuomittaviin. Alkoholiongelmaisia on huomattavan paljon myös esimerkiksi omaisuusrikoksista tuomittujen joukossa.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Kokeilualan laajentamisen vuoksi Kriminaalihuoltoyhdistykseen on perustettu uusia toimia. Valtion vuoden 1993 talousarviossa osoitettiin varat 15 uuden toimen ja uusien toimipisteiden perustamiseen. Palkkojen ohella yhdistyksen uusista alue- ja paikallistoimistoista aiheutuu perustamis- ja käyttökustannuksia. Kustannuksia koituu myös matkoista ja koulutuksesta sekä joihinkin palvelusuunnitelmiin

liitettävästä päihdehuoltojaksosta, mutta ne jäävät melko vähäisiksi. Säästöä saavutetaan sitä kautta, että yhdyskuntapalvelutuomion täytäntöön paneminen on selvästi halvempaa kuin vankeusrangaistuksen. Säästöjen suuruuden määrittämiseen ei ole yksiselitteistä laskutapa, mutta suuruusluokkaan vaikuttaa odotettavissa olevien yhdyskuntapalvelutuomioiden määrä. Vuoden 1993 tietojen perusteella voidaan arvioida, että se tulisi koko maassa kokeilun vakiinnuttua olemaan noin 2000 vuodessa. Tämä merkitsisi suoritettavien vankeusrangaistusten vähentymistä suunnilleen 1700:lla, kun osa yhdyskuntapalvelutuomioista muutetaan takaisin vankeudeksi.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Jotta yhdyskuntapalvelurangaistukset voitaisiin panna toimeen koko maassa, Kriminaalihuoltoyhdistyksen täytyy perustaa kaksi uutta aluetoimistoa ja kuusi paikallistoimistoa, jotka kuuluvat aluetoimistojen alaisuuteen. Uusien toimien perustamisen lisäksi joitakin nykyisiä toimia tullaan siirtämään uusiin toimistoihin. Lisävoimavaroja yhdyskuntapalvelun toimeenpanoon saadaan myös nykyisten työntekijöiden toimenkuvia muuttamalla.

3.3. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Yhdyskuntapalvelun laajentaminen koko maahan päättäisi kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallisen alueellisen kokeiluvaiheen, jossa moitittavuudeltaan samanarvoisista rikoksista on suoraan lain perusteella tuomittu maan eri osissa erilaisia rangaistuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälän 1 momentin kumoaminen merkitsisi lain soveltamisalan laajentamista koko maahan. Lain soveltamista ei myöskään enää rajattaisi yleisiin tuomioistuimiin, joten myös vesituomioistuimet voisivat tuomita yhdyskuntapalveluun. Tämän muutoksen käytännön merkitys olisi hyvin vähäinen, koska vesituomioistuimissa käsitellään yhteensä vain muutamia rikosasioita vuodessa. Näissä tuomitaan erittäin harvoin vankeusrangaistuksia. Lisäksi niiden rikosasioiden, joista yhdyskuntapalveluun rangaistusasteikkojen puolesta voitaisiin tuomita, käsitteleminen ehdotetaan rikoslain kokonaisuudistuksen toisessa vaiheessa siirrettäväksi yleisiin tuomioistuimiin.

Pykälän nykyinen 2 momentti, jonka mukaan lain 11 §:ää muusta laista poiketen sovelletaan kaikissa yleisissä tuomioistuimissa, ehdotetaan myös kumottavaksi. Momentti käy tarpeettomaksi, kun koko laki laajenee kaikissa yleisissä tuomioistuimissa sovellettavaksi.

Tarpeettomaksi tulee myös lain nykyinen 1 §:n 3 momentti, jossa rajataan lain soveltaminen muutoksenhakuasteissa niihin asioihin, jotka on ratkaistu kokeilualueeseen kuuluvassa alioikeudessa. Siirtymävaiheesta hovioikeuksissa, vesiylöikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa on kuitenkin vielä tarpeen säätää 13 §:n 2 momentissa.

2 §. Pykälän 1 momentin kaksi ensimmäistä virkettä säilyisivät muuttamattomina. Momentin uuden kolmannen virkkeen mukaan osa yhdyskuntapalvelutuomiosta voitaisiin suorittaa käyttämällä päihdehuollon palveluita. Koska palvelujen tarjonta eroaa maan eri osissa, säännöksessä ei ole haluttu rajata mahdollisuutta mihinkään tiettyihin palveluyksiköihin. Tuomitut osallistuisivat pääsääntöisesti A-klinikoiden järjestämään toimintaan. Tarkoituksena on, että A-klinikat suunnittelevat yhdyskuntapalveluun tuomituille erityisohjelman, joka voitaisiin viedä läpi lain mahdollistaman viiden tunnin aikana. Niillä paikkakunnilla, joilla A-klinikkaa ei ole, vastaava ohjelma voitaisiin järjestää terveyskeskuksissa.

Päihdehuoltojakso sisällytettäisiin Kriminaalihuoltoyhdistyksessä yhdyskuntapalvelutuomion antamisen jälkeen laadittavaan palvelusuunnitelmaan. Jakson tarpeellisuudesta voitaisiin keskustella jo soveltuvuusselvityksen yhtey-

dessä, jolloin suunniteltu päihdehuoltojakso olisi mahdollista saattaa myös tuomioistuimen tietoon. Palvelusuunnitelman laatimisen jälkeen Kriminaalihuoltoyhdistys varaisi tarvittavat vastaanottotunnit A-klinikalta tai terveyskeskuksesta ja antaisi ainakin kokeiluvaiheessa maksusitoumuksen palvelujen kustannuksista.

Päihdehuollon ohjelmaan osallistuminen olisi yhdyskuntapalveluun tuomitulle täysin vapaaehtoista siihen asti, kun palvelusuunnitelma on vahvistettu. Tämän jälkeen osallistuminen olisi lähtökohtaisesti samalla tavalla velvoittavaa kuin muukin yhdyskuntapalvelun suorittaminen. Lievistä rikkeistä annetaan huomautus ja täydellisen laiminlyönnin seurauksena voi olla yhdyskuntapalvelun muuntaminen vankeudeksi. Yhdyskuntapalvelun kokeilemisesta annetun asetuksen (1259/90) 4 §:n 3 momentissa säädetty mahdollisuus muuttaa palvelusuunnitelmaa pätevistä syistä koskee kuitenkin myös suunnitelmaan sisältyvää päihdehuoltojaksoa. Pätevänä syynä voitaisiin pitää sitäkin, että yhdyskuntapalveluun tuomittu palvelusuunnitelman vahvistamisen jälkeen alkaisi pitää osallistumistaan päihdehuolto-ohjelmaan hyödyttömänä. Jatkaminen tämän jälkeen olisi tuskin enää kenenkään edun mukaista. Päihdehuoltojakson suorittamatta jäänyt osa voitaisiin tällöin muuttaa tavanomaiseksi yhdyskuntapalveluksi.

Päihdehuoltojakson liittäminen yhdyskuntapalveluun ei edellytä tuomioistuimen myötävaikutusta. Näin ollen ei ole mitään estettä sille, että jakso liitettäisiin myös ennen lain voimaantuloa tuomittuun yhdyskuntapalvelurangaistukseen.

5 §. Tuomioistuimet eivät aina ole pitäneet yhdyskuntapalvelun ehtojen rikkomista törkeänä, kun yhdyskuntapalvelun muuntamista takaisin vankeudeksi on tällä perusteella esitetty. Palvelu, joka on ollut keskeytettynä ehtojen epäilystä rikkomisesta lähtien, on tällöin saanut jatkaa tuomioistuimen päätöksen antamisen jälkeen. Prosessi on kuitenkin saattanut kestää niin pitkään, ettei palvelua enää ennätetä suorittaa loppuun 5 §:ssä säädettyssä vuoden enimmäisajassa, vaikka sitä pidennettäisiin kolmella kuukaudella sen mukaan kuin 6 §:n 2 momentissa säädetään. Tuomioistuin ei välttämättä ole ollut tietoinen näistä aikatauluongelmista päätöstä antaessaan, eikä siten ole voinut 9 §:n 2 momentin nojalla pidentää palveluun käytettävää aikaa. Voimassa olevaa lakia on

voitu tulkita niin, että aikataulun pidentämisestä pitäisi tällöin päättää uudessa oikeudenkäynnissä. Vastaava tilanne voi syntyä silloin, kun palvelu on keskeytetty syyttäjän ilmoitettua syyttävänsä palveluun tuomittua 8 §:n 1 momentissa tarkoitetusta rikoksesta.

Oikeuskäsittely suoritusaikataulun pidentämistä varten tällaisissa tapauksissa on voimavarojen hukkakäyttöä. Tämän vuoksi 5 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi virke, jonka mukaan aikataulu pitenisi näissä tilanteissa suoraan lain nojalla.

6 §. Kriminaalihuoltoyhdistyksellä on pykälän nykyisen 2 momentin mahdollisuus pidentää vahvistamaansa palvelusuunnitelmaan sisältyvää yhdyskuntapalvelun suoritusaikaa yhteensä enintään kolmella kuukaudella. Käytännössä on esiintynyt tapauksia, joissa esimerkiksi palveluun tuomittu sairauden tai työllisyyskurssin vuoksi kolmen kuukauden pidennysmahdollisuus ei ole riittänyt, vaan lisäpidennystä on selvissäkin tapauksissa jouduttu hakemaan tuomioistuimelta.

Turhien tuomioistuinkäsittelyjen välttämiseksi 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi kolmen kuukauden yläraja, joka on eräissä tapauksissa estänyt Kriminaalihuoltoyhdistystä tekemästä vahvistamaansa palvelusuunnitelmaan tarpeellisia muutoksia.

Palvelun enimmäiskesto ei voimassa olevan lain mukaan saa ylittää yhtä vuotta kolmea kuukautta ilman tuomioistuimen päätöstä. Tähän enimmäisrajaan ei nytkään ehdoteta tehtäväksi muutosta. Rajasta ehdotetaan nimenomaisesti säädettäväksi 2 momentin lopussa.

13 §. Käräjäoikeuksissa ja vesioikeuksissa yhdyskuntapalvelun kokeilemisestä annettua lakia sovellettaisiin pykälän 1 momentin mukaan myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin rikoksiin. Näin meneteltiin myös kokeilulain tullessa voimaan vuoden 1991 alussa.

Lakia sovellettaisiin ehdotetun 2 momentin mukaan hovioikeuksissa, vesiyltioikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa vain niissä käräjä- tai vesioikeudessa käsitellyissä asioissa, joissa tämä olisi voinut tuomita yhdyskuntapalveluun. Ensimmäisen oikeusasteen päätös on siis täytynyt antaa kokeilun aikana kokeilualueeseen kuuluvassa tuomioistuimessa. Rajaus vastaa kokeilulaissa alun perin valittua linjaa, jonka mukaan ratkaisun antamispaikan ja -ajankohdan perusteella määrätty, voidaanko rikoksesta tuomita yhdyskuntapalveluun. Myös käytännön syyt puoltavat rajausta. Jos kokei-

luun aiemmin kuulumaton hovioikeus voisi heti vuoden 1994 huhtikuun alusta soveltaa kokeilulakia kaikissa rikosasioissa, hovioikeuskäsittely voisi huomattavasti viivästyä. Kaikissa huhtikuun alussa vireillä olevissa ja vireille sen jälkeen tulevilla jutuissa tulisi harkita yhdyskuntapalveluun tuomitsemisen mahdollisuutta, vaikka kysymystä ei olisi alioikeudessa selvitettykään. Hovioikeuksiin jouduttaisiin tilaamaan Kriminaalihuoltoyhdistykseltä lukuisia soveltuvuus selvityksiä ja syytettyjä olisi usein tarpeen kuulla oikeudessa soveltuvuuden harkitsemiseksi ja sen varmistamiseksi, että he suostuvat yhdyskuntapalveluun.

Ensimmäisenä asteena käsittelemissään rikosasioissa hovioikeudet voisivat pääsäännön mukaisesti soveltaa yhdyskuntapalvelun kokeilemisestä annettua lakia vuoden 1994 huhtikuun alusta lähtien. Korkeimmassa oikeudessa yhdyskuntapalveluun voitaisiin tuomita niissä asioissa, joissa tämä on ollut mahdollista alemmassa oikeusasteessa. Niissäkin rikosasioissa, joissa hovioikeudet, vesiyltioikeus ja korkein oikeus eivät heti vuoden 1994 huhtikuun alusta lähtien vielä voisi tuomita yhdyskuntapalveluun, ne voisivat lain 11 §:n nojalla kieltää jo tuomittu palvelun aloittamisen tai keskeyttää aloitetun palvelun. Tästä ehdotetaan säädettäväksi 2 momentin viimeisessä virkkeessä.

Koko maan kattavana yhdyskuntapalvelun kokeilemisestä annettu laki olisi esityksen mukaan voimassa vajaan kolme vuotta, vuoden 1994 huhtikuun alusta vuoden 1996 loppuun. Uudessakin 13 §:ssä on varauduttu siihen, ettei pysyvää lakia säädetä ennen kokeilun loppumista, vaikka tämä onkin epätodennäköistä. Tällaisen mahdollisuuden varalta ehdotetaan pykälän 3 momentissa säädettäväksi, että lain 11 §:ää ja rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä voitaisiin soveltaa myös kokeilulain voimassaolon päätyttyä. Samasta syystä ehdotetaan edelleen säädettäväksi, että kokeilulakia voitaisiin soveltaa muutoksenhakuasteissa vuoden 1996 jälkeenkin.

Voimaantulosäännös. Esityksessä ehdotetut muutokset tulisivat voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1994. Ne olisivat siis voimassa heti alkuperäisen kokeilulain jatkettuna voimassaolon päätyttyä.

Kun lakia muutettiin keväällä 1992 yhtenäisrangaistusjärjestelmän voimaantulon vuoksi, muutoslain voimaantulo- ja siirtymäsäännöksen 2 momenttiin otettiin säännös niitä tilanteita varten, joissa joudutaan soveltamaan ri-

koslain vanhan 7 luvun säännöksiä rikosten yhtymisestä. Säännös antaa mahdollisuuden tuomita yhdyskuntapalvelua siirtymävaiheen aikana näissäkin tapauksissa. Momentin jälkimmäisessä virkkeessä annetaan lisäksi ohje tällöin mahdollisesti suoritettavaksi jäävän vankeusrangaistuksen laskemista varten.

Kevään 1992 muutoslain voimaantulo- ja siirtymäsäännöksen 1 momentista poistettiin 22 päivänä lokakuuta 1993 annetulla lailla (877/93) määräys muutoksen voimassaolon päättymisestä. Rikoslain aiemman 7 luvun säännösten soveltamista koskeva siirtymäsäännös on siten voimassa yhtä pitkään kuin yhdyskuntapalvelun kokeilemisesta annettu lakiin, eli vuoden 1996 loppuun.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1994, mikä mahdollistaisi yhdys-

kuntapalvelukokeilun jatkumisen keskeytyksettä.

3. Säättämisyjärjestys

Yhdyskuntapalvelun kokeilemisesta annettu laki on säädetty perustuslainsäätämisyjärjestyksessä kokeiluun liittyvien yhdenvertaisuusongelmien vuoksi. Ehdotetulla lailla yhdyskuntapalvelu ulotettaisiin koko maahan, jolloin alueelliseen lainsäädäntöön liittyvät yhdenvertaisuusongelmat siirtymäkauden jälkeen poistuisivat. Lakeja, joilla perusoikeuksista poikkeaminen säädetään päättymään, ei vakiintuneen tulkinnan mukaan ole tarvinnut hyväksyä vaikeutetussa säättämisyjärjestyksessä. Näin ollen lakiesitys voitaisiin käsitellä tavallisessa säättämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

yhdyskuntapalvelun kokeilemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yhdyskuntapalvelun kokeilemisesta 14 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1105/90) 1 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 22 päivänä lokakuuta 1993 ja 26 päivänä marraskuuta 1993 annetuilla laeilla (877/93 ja 1014/93), sekä

muutetaan 2 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 13 §,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 momentti 27 päivänä maaliskuuta 1992 annetussa laissa (272/92) ja 13 § osittain muutettuna mainitulla 22 päivänä lokakuuta 1993 annetulla lailla, seuraavasti:

2 §

Yhdyskuntapalvelu on ehdottoman vankeusrangaistuksen sijasta tuomittava rangaistus. Se käsittää tietyn tuntimäärän valvonnan alaisena tehtävää säännöllistä, palkatonta työtä. Enintään viisi tuntia yhdyskuntapalvelurangaistuksesta voidaan kuitenkin suorittaa käyttämällä päihdehuollon palveluja Kriminaalihuoltoyhdistyksen hyväksymällä tavalla.

mio on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi, jollei 6 §:n 2 momentista tai 9 §:n 2 momentista muuta johdu. Jos palvelu on ollut keskeytettyinä sen vuoksi, että tuomitun on epäilty rikkooneen törkeästi palvelun ehtoja tai että syyttäjä on ilmoittanut syyttävänsä tätä uudesta rikoksesta, mutta tuomioistuin salliikin palvelun jatkuvan, vuoden enimmäisaikaan ei lasketa aikaa, jonka palvelu on ollut keskeytettyinä.

5 §

Yhdyskuntapalvelun täytäntöönpano on aloitettava viipymättä, ja palvelu on suoritettava loppuun vuoden kuluessa siitä, kun tuo-

6 §

Kriminaalihuoltoyhdistys voi pidentää palvelusuunnitelmassa vahvistettua suoritusaikaa

enintään kolmella kuukaudella kerrallaan, jos siihen on erityisiä syitä. Suoritus aika ei näin pidennettynäkään saa ylittää yhtä vuotta kolmea kuukautta.

13 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991. Sitä sovelletaan käräjäoikeuksissa ja vesioikeuksissa myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin rikoksiin.

Hovioikeuksissa, vesiyläoikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa lakia sovelletaan ratkaistaessa niitä asioita, jotka on lain voimassaoloaikana ratkaistu lain soveltamisalueeseen kuuluvassa tuomioistuimessa tai jotka hovioi-

keus käsittelee ensimmäisenä asteena. Lain 11 §:ää sovelletaan kuitenkin kaikissa rikosasioissa.

Laki on voimassa vuoden 1996 loppuun, minkä jälkeenkin sovelletaan lain 11 §:ää ja rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä. Lakia sovelletaan vuoden 1996 jälkeen myös käsiteltäessä lain soveltamisalaan kuuluneita asioita hovioikeuksissa, vesiyläoikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1994.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Hannele Pokka*

Laki

yhdyskuntapalvelun kokeilemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yhdyskuntapalvelun kokeilemisesta 14 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1105/90) 1 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 22 päivänä lokakuuta 1993 ja 26 päivänä marraskuuta 1993 annetuilla laeilla (877/93 ja 1014/93), sekä

muutetaan 2 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 13 §, sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 momentti 27 päivänä maaliskuuta 1992 annetussa laissa (272/92) ja 13 § osittain muutettuna mainitulla 22 päivänä lokakuuta 1993 annetulla lailla, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Tätä lakia sovelletaan rikosasioissa, jotka ratkaistaan:

1) Loimaan, Mynämäen, Paraisten, Pirkanmaan, Salon, Tampereen, Toijalan, Turun ja Turunseudun kärjäoikeuksissa;

2) Kokkolan, Mustasaaren, Pietarsaaren ja Vaasan kärjäoikeuksissa;

3) Mikkelin kärjäoikeudessa;

4) Imatran, Lahden ja Lappeenrannan kärjäoikeuksissa; tai

5) Kemijärven, Kemin, Lapin, Rovaniemen ja Tornion kärjäoikeuksissa.

Lain 11 §:ää sovelletaan kuitenkin kaikissa yleisissä oikeuksissa.

Lakia sovelletaan myös ratkaistaessa sen soveltamisalaan 1 momentin mukaan kuuluvia asioita hovioikeudessa tai korkeimmassa oikeudessa.

2 §

Yhdyskuntapalvelu on ehdottoman vankeusrangaistuksen sijasta tuomittava rangaistus. Se käsittää tietyn tuntimäärän valvonnan alaisena tehtävää säännöllistä, palkatonta työtä.

2 §

Yhdyskuntapalvelu on ehdottoman vankeusrangaistuksen sijasta tuomittava rangaistus. Se käsittää tietyn tuntimäärän valvonnan alaisena tehtävää säännöllistä, palkatonta työtä. *Enintään viisi tuntia yhdyskuntapalvelurangaistuksesta voidaan kuitenkin suorittaa käyttämällä päihdehuollon palveluja Kriminaalihuoltoyhdistyksen hyväksymällä tavalla.*

5 §

Yhdyskuntapalvelun täytäntöönpano on aloitettava viipymättä, ja palvelu on suoritettava loppuun vuoden kuluessa siitä, kun tuomio on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi, jollei

5 §

Yhdyskuntapalvelun täytäntöönpano on aloitettava viipymättä, ja palvelu on suoritettava loppuun vuoden kuluessa siitä, kun tuomio on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi, jollei

Voimassa oleva laki

6 §:n 2 momentista, 8 §:n 1 momentista tai 9 §:n 2 momentista muuta johdu.

6 §

Kriminaalihuoltoyhdistys voi pidentää palvelusuunnitelmassa vahvistettua suoritusaikaa *yhteensä* enintään kolmella kuukaudella, jos siihen on erityisiä syitä.

13 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991. Sitä sovelletaan alioikeuksissa myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin rikoksiin. Hovioikeuksissa ja korkeimmassa oikeudessa lakia sovelletaan ennen sen voimaantuloa tehtyihin rikoksiin ainoastaan, jos alioikeus on antanut asiassa päätöksensä lain voimaantulon jälkeen.

Laki on voimassa 31 päivään maaliskuuta 1994, minkä jälkeenkin sovelletaan lain 11 §:ää ja rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä. *Niin ikään* lakia sovelletaan myös 31 päivän maaliskuuta 1994 jälkeen käsiteltävissä 1 §:n mukaan lain soveltamisalaan kuuluvia asioita hovioikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa.

Ehdotus

6 §:n 2 momentista tai 9 §:n 2 momentista muuta johdu. *Jos palvelu on ollut keskeytettynä sen vuoksi, että tuomitun on epäilty rikkoneen törkeästi palvelun ehtoja tai että syyttäjä on ilmoittanut syyttävänsä tätä uudesta rikoksesta, mutta tuomioistuin sallii palvelun jatkuvan, vuoden enimmäisaikaan ei lasketa aikaa, jonka palvelu on ollut keskeytettynä.*

6 §

Kriminaalihuoltoyhdistys voi pidentää palvelusuunnitelmassa vahvistettua suoritusaikaa enintään kolmella kuukaudella *kerrallaan*, jos siihen on erityisiä syitä. *Suoritus aika ei näin pidennettynäkään saa ylittää yhtä vuotta kolmea kuukautta.*

13 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991. Sitä sovelletaan *käräjäoikeuksissa ja vesioikeuksissa* myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin rikoksiin.

Hovioikeuksissa, *vesiylioikeudessa* ja korkeimmassa oikeudessa lakia sovelletaan *ratakaistaessa niitä asioita, jotka on lain voimassaoloaikana ratkaistu lain soveltamisalueeseen kuuluvassa tuomioistuimessa tai jotka hovioikeus käsittelee ensimmäisenä asteena. Lain 11 §:ää sovelletaan kuitenkin kaikissa rikosasioissa.*

Laki on voimassa *vuoden 1996 loppuun*, minkä jälkeenkin sovelletaan lain 11 §:ää ja rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä. Lakia sovelletaan *vuoden 1996 jälkeen myös käsiteltävissä* lain soveltamisalaan kuuluneita asioita hovioikeuksissa, *vesiylioikeudessa* ja korkeimmassa oikeudessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1994.